

راهنمای انتشار اوراق مشارکت برای طرح‌های دولتی

این راهنما بر اساس قانون نحوه‌ی انتشار اوراق مشارکت مصوب مجلس شورای اسلامی ایران در تاریخ ۱۳۷۶/۰۷/۰۶ و آیین‌نامه اجرایی آن با توجه به ضرورت در دسترس بودن اطلاعات مورد نیاز جهت انتشار اوراق مشارکت توسط دستگاه‌های متقاضی و با هدف آشنایی متقاضیان انتشار اوراق مشارکت با فرآیند درخواست انتشار، اخذ مجوز و سایر مراحل مورد نیاز، بر حسب نیاز متقاضیان تهیه و تنظیم شده است.

الف) تقاضای انتشار اوراق مشارکت از سوی وزارت امور اقتصادی و دارایی:

وزارت امور اقتصادی و دارایی به عنوان مجری طرح‌های عمرانی و انتفاعی دولت مشمول ماده ۳ قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت شده و پس از بیش‌بینی میزان انتشار اوراق مشارکت در قانون بودجه سالانه کل کشور نسبت به اخذ مجوز انتشار از بانک مرکزی به شرح زیر اقدام می‌نماید:

❖ به منظور انتشار اوراق مشارکت دولت لازم است ابتدا آئین‌نامه اجرائی نحوه انتشار اوراق مشارکت در قانون بودجه سال مربوط به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ابلاغ گردد.

❖ پس از تدوین آئین‌نامه مربوط، کمیته سه نفره که شامل معاون سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزیر امور اقتصادی و دارایی و ریاست کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد مبلغ کل اوراق مشارکت، مدت زمان فروش، تعیین نرخ سود علی الحساب و... را به تصویب رسانده و طی صورتجلسه‌ای به بانک مرکزی ارسال می‌نمایند.

❖ پس از طی شدن مراحل بالا، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اعلامیه قبول تضمین اوراق دولت را به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارسال می‌نماید.

❖ ارسال سایر مدارک به تشخیص بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

❖ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران پس از بررسی‌های لازم و تأیید مدارک موجود نسبت به اعطای مجوز انتشار به شرکت‌های متقاضی اقدام خواهد نمود.

ب) تقاضای انتشار اوراق از سوی شرکت‌های دولتی:

۱) تقاضای انتشار اوراق مشارکت از سوی شرکت‌های دولتی جهت اجرای طرح‌های عمرانی و انتفاعی دولت که در بودجه شرکت میزان انتشار اوراق آن‌ها لحاظ گردیده است:

❖ مصوبه هیئت وزیران مبنی بر تأیید طرح‌ها به عنوان طرح‌های عمرانی و انتفاعی دولت و همچنین سقف قابل انتشار، نرخ سود علی الحساب و نحوه باز خرید اوراق در قالب مصوبه مذکور ارسال شود.

❖ طی نامه‌ای درخواست دریافت موافقت اصولی به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارسال و پس از بررسی‌های اولیه موافقت اصولی از سوی بانک مرکزی اعلام خواهد شد.

❖ اعلامیه قبول تضمین اوراق مذکور از سوی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارسال گردد.

❖ گزارش عملکرد طرح مورد نظر به بانک عامل ارسال تا پس از بررسی کارشناسی و قبولی عاملیت به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران فرستاده شود.

❖ ارسال سایر مدارک به تشخیص بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

❖ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران پس از بررسی‌های لازم و احراز شرایط مورد نظر نسبت به اعطای مجوز انتشار به شرکت‌های متقاضی اقدام خواهد نمود.

۲) تقاضای انتشار اوراق مشارکت شرکت‌های دولتی که مجری طرح‌های عمرانی و انتفاعی دولت نمی‌باشند و اجازه انتشار اوراق در بودجه آن‌ها به منظور اجرای طرح‌های در دست اجرای خود لحاظ شده است، مشمول ماده (۲۶) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران خواهند بود و لازم است مراتب را از طریق سازمان بورس و اوراق بهادار پی‌گیری نمایند.

۳) تقاضای انتشار اوراق مشارکت شرکت‌های دولتی که به تشخیص شورای عالی بورس معاف از ثبت نزد سازمان بورس و اوراق بهادار می‌باشند، مشمول ماده ۲۷ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران خواهند بود و لازم است مراتب به شرح بند (ه) پی‌گیری شود.

ج) تقاضای انتشار اوراق مشارکت از سوی شهرداری‌ها:

بر اساس ماده ۲۷ قانون بازار اوراق بهادار، اوراق مشارکت شهرداری‌ها معاف از ثبت نزد سازمان بورس و اوراق بهادار می‌باشد.

۱) تقاضای انتشار اوراق مشارکت جهت اجرای طرح‌های عمرانی و انتفاعی دولت:

❖ مصوبه هیئت وزیران مبنی بر تأیید طرح‌ها به عنوان طرح‌های عمرانی و انتفاعی دولت و همچنین سقف قابل انتشار، نرخ سود علی‌الحساب و نحوه باز خرید اوراق در قالب مصوبه مذکور به بانک مرکزی ارسال شود.

- ❖ طی نامه‌ای درخواست دریافت موافقت اصولی به بانک مرکزی ارسال و پس از بررسی‌های اولیه موافقت اصولی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام خواهد شد.
- ❖ اعلامیه قبول تضمین اوراق مذکور از سوی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارسال گردد.
- ❖ ارسال گزارش عملکرد طرح مورد نظر به بانک عامل تا پس از بررسی کارشناسی و تأیید به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران فرستاده شود.
- ❖ ارسال سایر مدارک به تشخیص بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
- ❖ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران پس از بررسی‌های لازم و تأیید مدارک موجود نسبت به اعطای مجوز انتشار به شرکت‌های متقاضی اقدام خواهد نمود.

۲) تقاضای انتشار اوراق مشارکت جهت اجرای طرح‌های سودآور تولیدی، ساختمانی و خدماتی:

۱-۲) پیش‌بینی اجازه انتشار اوراق مشارکت در قانون بودجه عمومی کل کشور:

- ❖ با توجه به پیش‌بینی میزان انتشار اوراق مشارکت در قانون بودجه سالانه کل کشور لازم است شهرداری متقاضی نسبت به اخذ موافقت اصولی از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اقدام نماید.
- ❖ پس از دریافت موافقت اصولی از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران لازم است مجوز وزارت کشور مبنی بر تعیین سطح قابل انتشار اوراق مشارکت از محل قانون بودجه و نرخ سود علی‌الحساب و مدت زمان آن اخذ و به بانک مرکزی ارسال می‌گردد.
- ❖ پس از طی مراحل بالا، لازم است گزارش توجیه فنی، اقتصادی و مالی طرح مورد نظر توسط بانک عامل مورد بررسی کارشناسی قرار گرفته و در صورت تأیید به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارسال گردد.
- ❖ ارسال سایر مدارک به تشخیص بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
- ❖ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در صورت توجیه‌پذیر بودن طرح در چارچوب ضوابط اقدام به اعطای مجوز انتشار اوراق مشارکت به شهرداری متقاضی خواهد نمود.

۲) عدم پیش‌بینی انتشار اوراق مشارکت در قانون بودجه عمومی کل کشور:

- ❖ ابتدا لازم است سقف قابل انتشار اوراق مشارکت خارج از بودجه از سوی شورای پول و اعتبار (بر اساس تبصره ۲ ماده ۴ قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت) تعیین و به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ابلاغ گردد.

- ❖ ارسال مجوز شورای اسلامی شهر به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
- ❖ طی نامه‌ای درخواست دریافت موافقت اصولی به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارسال تا پس از بررسی‌های اولیه موافقت اصولی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام گردد.
- ❖ پس از دریافت موافقت اصولی از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، لازم است گزارش توجیه فنی و اقتصادی و مالی طرح مورد نظر توسط بانک عامل مورد بررسی کارشناسی قرار گرفته و در صورت تأیید به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارسال گردد.
- ❖ ارسال سایر مدارک به تشخیص بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
- ❖ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در صورت توجیه‌پذیر بودن طرح و تأیید آن در چارچوب ضوابط اقدام به اعطای مجوز انتشار اوراق مشارکت به شهرداری متقاضی خواهد نمود.

د) تقاضای انتشار اوراق از سوی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری تحت نظارت بانک مرکزی:

- بر اساس ماده ۲۷ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، اوراق مشارکت بانک‌ها و مؤسسات اعتباری تحت نظارت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران معاف از ثبت نزد سازمان بورس و اوراق بهادار می‌باشد و انتشار اوراق مشارکت از سوی بانک‌ها مستلزم طی فرایند زیر می‌باشد:
- ❖ ابتدا لازم است سقف قابل انتشار اوراق مشارکت خارج از بودجه از سوی شورای پول و اعتبار (بر اساس تبصره ۲ ماده ۴ قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت) تعیین و به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ابلاغ گردد.
  - ❖ پس از تعیین سقف مذکور، طی نامه‌ای درخواست دریافت موافقت اصولی به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارسال تا پس از بررسی‌های اولیه موافقت اصولی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران گردد.
  - ❖ پس از دریافت موافقت اصولی از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، لازم است گزارش توجیه فنی، اقتصادی و مالی طرح مورد نظر توسط بانک عامل مورد بررسی کارشناسی قرار گرفته و در صورت تأیید به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارسال گردد.
  - ❖ ارسال سایر مدارک به تشخیص بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
  - ❖ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در صورت توجیه‌پذیر بودن طرح، در چارچوب روابط اقدام به اعطاء مجوز انتشار اوراق مشارکت به متقاضی خواهد نمود.

ه) سایر اوراق بهادار معاف از ثبت نزد سازمان بورس و اوراق بهادار به تشخیص سازمان بورس و اوراق بهادار:

بر اساس ماده ۲۷ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، اوراق بهاداری که به تشخیص شورای عالی بورس و اوراق بهادار نیاز به ثبت نزد سازمان بورس و اوراق بهادار نداشته باشند، از قبیل اوراق منتشره توسط سازمان‌ها و مراجع قانونی دیگر، انتشار اوراق مشارکت از سوی بانک‌ها مستلزم طی فرایند زیر می‌باشد:

❖ ابتدا لازم است سقف قابل انتشار اوراق مشارکت خارج از بودجه از سوی شورای پول و اعتبار (بر اساس تبصره ۲ ماده

۴ قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت) تعیین و به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ابلاغ گردد.

❖ پس از تعیین سقف مذکور طی نامه‌ای درخواست دریافت موافقت اصولی به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

ارسال تا پس از بررسی‌های اولیه موافقت اصولی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام خواهد شد.

❖ پس از دریافت موافقت اصولی از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران لازم است گزارش توجیه فنی، اقتصادی و مالی

طرح مورد نظر توسط بانک عامل مورد بررسی کارشناسی قرار گرفته و در صورت تأیید به بانک مرکزی جمهوری

اسلامی ایران ارسال گردد.

❖ ارسال سایر مدارک به تشخیص بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

❖ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در صورت توجیه‌پذیر بودن طرح در چارچوب ضوابط اقدام به اعطاء مجوز انتشار

اوراق مشارکت به متقاضی خواهد نمود.

و) تقاضای انتشار اوراق مشارکت از سوی مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و مؤسسات عام‌المنفعه و

شرکت‌های وابسته به دستگاه‌های مذکور و شرکت‌های سهامی عام و خاص و شرکت‌های تعاونی تولیدی:

❖ این مؤسسات و نهادها مشمول ماده ۲۶ قانون بازار اوراق بهادار خواهند بود و لازم است مراتب را از طریق سازمان

بورس و اوراق بهادار پی‌گیری نمایند.

پیوست‌ها) مواد قانونی مرتبط:

(۱) قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت:

ماده (۱): به منظور مشارکت عموم در اجرای طرح‌های عمرانی انتفاعی دولت مندرج در قوانین بودجه سالانه کل کشور و طرح‌های سودآور تولیدی و ساختمانی و خدماتی، به دولت و شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها و موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و موسسات عام‌المنفعه و شرکت‌های وابسته به دستگاه‌های مذکور و همچنین شرکت‌های سهامی عام و خاص و شرکت‌های تعاونی تولیدی اجازه داده می‌شود طبق مقررات این قانون قسمتی از منابع مالی مورد نیاز برای اجرای طرح‌های مذکور شامل منابع مالی لازم برای تهیه مواد اولیه مورد نیاز واحدهای تولیدی را از طریق انتشار و عرضه عمومی اوراق مشارکت تامین نمایند.

تبصره (۱): تشخیص انتفاعی بودن طرح‌های عمرانی دولت موضوع این ماده با رعایت تعریف قانونی طرح انتفاعی به عهده هیاتی مرکب از نمایندگان وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان برنامه و بودجه و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد. این قبیل طرح‌ها در پیوست طرح‌های عمرانی لوائح بودجه سالانه کل کشور با علامت مشخص درج خواهد شد.

ماده (۳): انتشار اوراق مشارکت از طرف دولت صرفاً برای تامین منابع مالی مورد نیاز جهت اجرای طرح‌های عمرانی انتفاعی دولت موضوع ماده (۱) به میزانی که در قوانین بودجه سالانه کل کشور پیش‌بینی می‌شود مجاز خواهد بود. تضمین بازپرداخت اصل و سود علی‌الحساب و سود تحقق یافته این قبیل اوراق توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی از محل اعتبارات ردیف‌های خاصی که توسط سازمان برنامه و بودجه به همین منظور در قوانین بودجه سالانه کل کشور پیش‌بینی می‌شود به عمل خواهد آمد.

تبصره (۲): انتشار اوراق مشارکت به منظور تامین منابع مالی لازم برای اجرای طرح‌های عمرانی انتفاعی دولت مندرج در قوانین بودجه سالانه کل کشور که مجری آن‌ها شرکت‌های دولتی و یا شهرداری‌ها می‌باشند نیز مشمول حکم این ماده می‌باشد.

ماده (۴): بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران طرح‌های مشمول این قانون به استثناء طرح عمرانی انتفاعی دولت موضوع ماده (۳) را که توسط شرکت‌های دولتی، شهرداری‌ها و موسسات و شرکت‌های غیردولتی موضوع ماده (۱) ارائه می‌شود بررسی نموده و در صورتی که دارای توجیهات کامل اقتصادی، فنی و مالی باشد، پس از ارائه تضمین کافی توسط موسسه و یا شرکت متقاضی به بانک عامل، مجوز انتشار اوراق مشارکت به میزان لازم صادر خواهد کرد.

تبصره ۱): درخواست انتشار اوراق مشارکت توسط شرکت‌های دولتی قبل از ارائه به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران باید به تصویب مجمع عمومی و یا شورای عالی شرکت‌های مربوط رسیده باشد.

تبصره ۲): حداکثر میزان (سقف) اوراق مشارکت قابل انتشار برای طرح‌های موضوع این ماده در هر سال با توجه به سیاست‌های پولی و مالی کشور توسط شورای پول و اعتبار تعیین و اعلام می‌گردد.

تبصره ۳): میزان (سقف) اوراق مشارکت قابل انتشار برای طرح‌های موضوع این ماده در مورد هر یک از متقاضیان می‌بایستی متناسب با خالص‌داری‌های وی (مجموع دارایی‌ها منهای مجموع بدهی‌ها) باشد.

۲) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۲۶): از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، وظایف و اختیارات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موضوع ماده (۴) قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت، مصوب ۱۳۷۶/۰۶/۳۰ به سازمان بورس و اوراق بهادار واگذار می‌شود.

تبصره ۵): اوراق مشارکتی که به موجب این قانون معاف از ثبت نزد سازمان بورس و اوراق بهادار باشد، از شمول این ماده مستثنی است.

ماده ۲۷): اوراق بهادار زیر از ثبت نزد سازمان معاف است:

۱. اوراق مشارکت دولت، بانک مرکزی و شهرداری‌ها.
۲. اوراق مشارکت منتشره توسط بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری تحت نظارت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
۳. اوراق بهادار عرضه‌شده در عرضه‌های خصوصی.
۴. سهام هر شرکت سهامی عامی که کل حقوق صاحبان سهام آن کمتر از رقم تعیین‌شده توسط سازمان بورس و اوراق بهادار باشد.
۵. سایر اوراق بهاداری که به تشخیص شورای عالی بورس نیاز به ثبت نداشته باشند، از قبیل اوراق منتشره توسط سازمان‌ها و مراجع قانونی دیگر.

تبصره ۵): ناشر اوراق بهاداری که از ثبت معاف است، موظف است مشخصات و خصوصیات اوراق و نحوه و شرایط توزیع و فروش آن را طبق شرایطی که سازمان بورس و اوراق بهادار تعیین می‌کند، به سازمان بورس و اوراق بهادار گزارش کند.